

26.10.2023

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Asia: HE 54/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan lausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Viitaten Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan aiempiin lausuntoihin todetaan, että henkilöstömitoituksen nostamatta jättäminen on välttämätöntä myös henkilöstön riittävyyden turvaamiseksi, ei ainoastaan rahoituspaineiden vuoksi.

Seuraavassa arviot nyt esitettyihin jatkokeskusteluihin:

1. Kuinka paljon Helsinki on tehnyt sopimuksia yksityisten palveluntuottajien kanssa 0,7 henkilöstömitoituksella?

Vuonna 2023 Helsingillä on sopimus 85 hoivayksikön kanssa. Kaikkiaan Helsinki ostaa noin 2200 ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkaa. Helsingillä on puitesopimus sopimuskaudelle 2021–2026 ja puitesopimukseen on hyväksytty kaikki tarjouspyynnössä esitetyt vaatimukset täyttävät toimijat. Helsingin puitesopimuksessa henkilöstömitoitus on toteutunut nykyisen sopimuksen mukaan 0,7.

Kyseessä on dynaaminen järjestely, jolloin sopimuksen piiriin voi tulla uusia tuottajia koko puitesopimuskauden ajan. Etusijajärjestys muodostuu 60 % laadun ja 40 % hinnan perusteella. Hinnan tarkistaminen on säädelty sopimuksessa niin, että palkkaratkaisut huomioidaan 70 % ja kuluttajahintaindeksin muutos 30 % kuitenkin niin, että hintaa voi tarkistaa enintään 2 % kullakin tarkistuskerralla.

2. Mikä tällaisten sopimusten euromääräinen osuus ja ovatko sopimukset muutettavissa 0,65 mitoitukseksi?

Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen ostopalvelujen kustannukset vuonna 2023 ovat ennusteen mukaan noin 99 miljoonaa euroa ja palvelusetelin 6,5 miljoonaa. Sopimukset muutetaan käynnissä olevan dynaamisen järjestelmän avaamisen yhteydessä 1.1.2024 alkaen 0,65 henkilöstömitoitukseen.

- Mitoituslaskennassa käytetään laskentakaavaa, jossa oletuksena on työntekijän 100 % työpanos. Tällöin voidaan laskea, että Mitoitus= henkilöstön määrä/asukkaiden määrä. Tästä kaavasta saadaan henkilöstön määrä= $0,7 \times$ asukkaiden määrä. Puitesopimuksen asiakasmäärä n. 1600.
- Mitoituksen muutos nykyisestä 0,7 -> 0,65, vaikuttaa henkilöstötarpeeseen vähentävästi 81 työntekijällä.
- Lähihoitajan vuosikustannuksena on laskennassa käytetty 51 800 euroa.

16.10.2023

- Mitoituksen alentaminen 0,65:een alentaisi palveluntuottajilla henkilöstökustannuksia 4,2 miljoonaa euroa.
- Mikäli halutaan 4,2 miljoonan euron vähennys Helsingin palveluasumisen hankinnan kustannuksiin, se saavutettaisiin joko
 1. Ympäri vuorokautisten paikkojen vähentämällä. Tarkoittaisi noin 60 paikan vähentämistä. Paikkatarve ei tätä mahdollista
 2. Hoitovuorokausihintaa alentamalla. Tarkoittaisi tuottajahintojen alentamista n. 4 %:lla. Inflaatio ja hintojen nousu ei mahdollista tätä.

3. Onko Helsinki toteuttamassa muutoksen siten, että yksityiset palvelut toteutetaan 0,7 mitoituksella ja omat 0,65?

Ei ole. Mikäli dynaamisen kilpailutuksen avaamisen yhteydessä palveluntuottajat hyväksyvät mitoituksen laskemisen 0,65, on mahdollista laskea henkilöstömitoitusta. Osassa yksiköitä tarvitaan perustellusti 0,65 korkeampi mitoitus.

4. Mikä on arvionne alueellanne saavutettavasta säästöstä, jos osa palveluista toteutetaan 0,7 mitoituksella?

Ostopalveluissa ei synny lakisääteisen henkilöstömitoituksen laskemisesta säästöä sopimusteknisistä syistä, mutta kustannusten kasvua pystytään taittamaan. Henkilöstömitoitusvaateen alentamisella 1.1.2024 alkaen, Helsinki pystyisi saamaan tarvittavat ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelut sopimuksessa määritetyn enintään 2 % kustannusten lisäyksellä. Yleisen kustannusten nousun vuoksi paine hoitovuorokausikorotuksiin on kova.

Juha Jolkkonen
sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan
toimialajohtaja